

CCJE(2021)11

Strasbourg, 5 nëntor 2021

KËSHILLI KONSULTATIV I GJYQTARËVE EVROPIANË (KKGJE)

Opinionin i KKGJE-së Nr. 24 (2021):

Evoluimi i Këshillave Gjyqësorë

dhe roli i tyre në sistemet e pavarura dhe të paanshme gjyqësore

PJESA A. Hyrja dhe Opinionin Nr. 10 (2007) i KKGJE-së

I. Hyrje: Objekti i këtij Opinionin

1. Gjyqësori luan një rol thelbësor si pushteti i tretë në një shtet demokratik të qeverisur nga shteti ligjor¹. Për të përmbushur rolin e tij në një shtet modern dhe në një Evropë gjithnjë e më të ndërlidhur së brendshmi, gjyqësori duhet të organizohet në mënyrë të tillë që të sigurojë që gjyqtarët të jenë të lirë të vendosin për çështjet në mënyrë plotësisht të pavarur, duke iu përmbajtur ligjit dhe vetëm ligjit. Edhe shfaqja e ndikimit dhe presionit të jashtëm duhet të shmanget në mënyrë që publiku të mund të besojë se vendimet gjyqësore merren me këtë lloj pavarësie.²
2. Në një shtet demokratik të sunduar nga shteti i së drejtës, gjyqësori i pavarur është domosdoshmëri. Në shumë vende anëtare të BE-së, në mos në të gjitha, institucioni përgjegjës për mbrojtjen e pavarësisë së gjyqësorit është Këshilli Gjyqësor. Në vitin 2007, KKGJE miratoi Opinionin nr. 10 (2007) për Këshillat Gjyqësorë në shërbim të shoqërisë. Rëndësia e këtyre këshillave theksohet edhe në Magna Carta-n e Gjyqtarëve³ dhe në standardet ndërkombëtare që janë zhvilluar, për shembull, nga Komisioni i Venecias^{4 5}.

¹ Shih Opinionin e KKGJE-së nr. 18 (2015).

² Gjykata e Drejtësisë e Bashkimit Evropian (GJED), *C-83/19 dhe të tjerët*, 18.5.2021, paragrafët 196-197, 205, 207, 212, 231, 236.

³ KKGJE Magna Carta e Gjyqtarëve (2010), paragrafi 13.

⁴ Komisioni i Venecias, Lista e kontrollit për Sundimin e Ligjit E. 1 iv-ix; Raporti për Pavarësinë e Sistemit Gjyqësor, CDL-AD(2010)004 para 32; CDL-AD(2007)028, para 29.

⁵ Për punë akademike shkencore, shih Numrin e Posaçëm për Këshillat Gjyqësorë të Buletinit Juridik Gjerman të botuar në vitin 2018, Jessica Walsh, Këshillat Gjyqësorë dhe Heqja e Gjykatësve të Gjykatës

Që atëherë, disa shtete anëtare kanë krijuar ose i kanë forcuar Këshillat e tyre Gjyqësore⁶. Megjithatë, zhvillimet e viteve të fundit edhe i kanë sfiduar parimet dhe standardet e shprehura në këto dokumente⁷. Këto zhvillime e bëjnë të rëndësishëm riafirmimin e parimeve të shprehura në Opinionin nr. 10 dhe – sipas rastit – edhe plotësimin e tyre duke u nisur nga ngjarjet e fundit politike që minojnë institucionet gjyqësore dhe jurisprudencën e Gjykatave Evropiane⁸.

3. Megjithatë, edhe rregullat e hollësishme të përcaktuara vetëm në kushtetutë dhe në standardet ndërkombëtare nuk mjaftojnë për t'i bërë këto parime realitet dhe për të arritur një gjyqësor të pavarur dhe të paanshëm që funksionon sipas standardeve të larta profesionale.⁹ Gjyqësori dhe degët e tjera të qeverisjes, politikanët, media dhe shoqëria civile duhet të punojnë së bashku në një përpjekje afatgjatë për të rritur profesionalizmin, transparencën dhe etikën brenda gjyqësorit për t'i kthyer rregullat në letër në një kulturë respekti për pavarësinë e gjyqësorit¹⁰ për të mirën e shoqërisë. Të gjithë, jo vetëm gjyqësori, duhet të përfshihen në mbrojtjen e këtyre vlerave si bazë e nevojshme për një shtet demokratik të sunduar nga ligji. Këshillat Gjyqësorë duhet të bëjnë pjesën e tyre për të fituar besimin e publikut përmes punës së shkëlqyer të ofruar në mënyrë transparente dhe të përgjegjshme¹¹ në interes të publikut.
4. KKGJE-ja vëren nga përgjigjet e pyetësorit dërguar shteteve anëtare në përgatitje për këtë Opinion se ekziston një diversitet i madh mes shteteve anëtare jo vetëm në lidhje me organizimin e gjyqësorit, por edhe në lidhje me organizatat, të cilave u referohemi si Këshilla Gjyqësore. Këto këshilla ndryshojnë për nga organizimi, përbërja dhe përgjegjësitë e tyre. Disa këshilla janë përgjegjës për gjyqtarët dhe për prokurorët, kurse disa të tjerë mund të ushtrojnë kompetenca që nëpërmjet përzgjedhjes, ngritjes në detyrë apo përbërjes së një gjykate, mund të kenë ndikim të madh në vendimet e gjykatës. Vendimet e tjera të këtyre këshillave kanë vetëm një efekt indirekt, siç janë vendimet në lidhje me organizimin e gjykatave, duke përfshirë mirëmbajtjen e ndërtesave të gjykatave, buxhetin dhe sistemin TIK (Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit).¹² KKGJE-ja e mirëpret diversitetin mes shteteve anëtare, pasi kjo reflekton kushtetutat e ndryshme që

së Ulët në Argjentinë, 2019; Guiseppe Ferrari, Numri pasardhës i Buletinit Ndërkombëtar për Administrimin e Gjykatave; Sanders/von Danwitz Buletini Juridik Gjerman 19(2018) 769.

⁶ BE: Raporti i Sundimit të Ligjit 2020, COM(2020) 580 finali në versionin anglisht, fq. 8-10.

⁷ Shih rreth zhvillimeve në BE: Raporti i Sundimit të Ligjit 2020, COM(2020) 580 versioni final në anglisht, fq. 10-12; Byroja e KKGJE-së, Raport mbi pavarësinë dhe paanshmërinë e gjyqësorit në shtetet anëtare të Këshillit të Evropës (2019), CCJE-BU(2020)3, paragrafët 20-24.

⁸ Shih për këto ngjarje Raportin e vitit 2020 të Sekretarit të Përgjithshëm të Këshillit të Evropës 2021 Kapitulli 1; shih nga praktika gjyqësore e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ), *Ramos Nunes de Carvalho e Sá kundër Portugalisë*, 6. 11. 2018, paragrafi 144; *Guðmundur Andri Ástráðsson kundër Islandës* ([GC], nr. 26374/18, 1 12. 2020; *Xero Flor w Polsce kundër Polonisë*, 7.5.2021 – 4907/18, paragrafët 243-251; nga jurisprudenca e Gjykatës së Drejtësisë së Bashkimit Evropian (GJED), *ASdJP kundër Tribunal de Contas* 27.2.2018 – C 64/16, paragrafët 42-45; *Komisioni Evropian kundër Polonisë*, 24.6.2019 – C 619/18, paragrafët 71-73; *AK kundër Krajowa Rada Sadownicta*, 19.11.2019, C 585/18, C-624/18, C-625/18, paragrafët 120-122. GJED, *Komisioni Evropian kundër Polonisë*, 24.6.2019 – C 619/18, paragrafi 74, 75; GJED, *A.K. kundër Krajowa Rada Sadownicta*, 19.11.2019, - C 585/18, C-624/18, C-625/18, para 123, 133-134; *Komisioni i Venecias kundër Land Hessen*, 9.7.2020 – C2727/19, paragrafi 54; *Repubblika Il-Prim Ministru kundër WY*, 20.4.2021 – C-896/19; C-83/19 dhe të tjerët 18.5.2021.

⁹ Komisioni i Venecias, Opinion Urgjent i ndërmjetëm mbi draft kushtetutën e re, 11 dhjetor 2020, Bullgari, CDL-AD(2020)035 paragrafi 37.

¹⁰ Shih Komisionin e Venecias, Opinion Urgjent i ndërmjetëm mbi draft kushtetutën e re, 11 dhjetor 2020, Bullgari, CDL-AD(2020)035 paragrafi 37; shih edhe Holmøyvik/Sanders, Testi i Stresit për Gjyqësorët e Evropës: Vjetari Evropian i së Drejtës Kushtetuese 2019, 287-310.

¹¹ KKGJE Magna Carta e Gjyqtarëve (2010), paragrafi 13.

¹² Shih Opinionin e KKGJE-së nr. 10 (2010), paragrafët 43-47.

ka secili vend, si dhe ndryshimet në kulturën juridike apo historinë e tyre dhe nuk dëshiron të rekomandojë ndonjë model specifik këshilli gjyqësor.

5. Ky Opinion ka të bëjë me institucionet kombëtare të shteteve anëtare, të cilat janë të pavarura nga ekzekutivi dhe nga legjislativi, ose që janë autonome dhe që sigurojnë përgjegjësinë përfundimtare për mbështetjen e gjyqësorit në vendosjen në mënyrë të pavarur të drejtësisë. Këto institucione në këtë Opinion quhen Këshilla Gjyqësorë¹³. Aty ku ekziston, Këshilli Gjyqësor duhet të organizohet dhe të ketë një përbërje që i përmbush pritshmëritë e mësipërme. Për më tepër, ai duhet të funksionojë si një mjet për të mbrojtur, për të mbështetur dhe për ta zhvilluar rolin e gjyqësorit dhe pavarësinë e gjyqtarëve individualë në raport me pushtetet e tjera shtetërore.
6. Ky Opinion është përgatitur në bazë të Opinioneve të mëparshme të KKGJE-së, veçanërisht të Opinionit Nr. 10 (2007), Magna Carta-s së Gjyqtarëve (2010) dhe instrumenteve relevante të Këshillit të Evropës, veçanërisht Kartës Evropiane për Statutin e Gjyqtarëve (1998), dhe Rekomandimin CM/Rec(2010)12 të Komitetit të Ministrave për gjyqtarët: pavarësia, efikasiteti dhe përgjegjësitë. Grupi i Punës i KKGJE-së ka përfituar shumë nga kontributet e znj. Nuria Diaz Abad (ish-presidente e ENCJ, Këshilli Gjyqësor i Spanjës) dhe z. Kees Sterk (ish-president i ENCJ, ish-anëtar i Këshillit Gjyqësor të Holandës) në një seminar të përbashkët. Në këtë Opinion merren gjithashtu parasysh edhe përgjigjet e anëtarëve të KKGJE-së për pyetësonin mbi evoluimin e Këshillave Gjyqësorë dhe mbi rolin e tyre në sistemet gjyqësore të pavarura dhe të paanshme, në përmbledhjen e këtyre përgjigjeve dhe në draftin paraprak të përgatitur nga Eksperti Shkencor i KKGJE-së i emëruar nga Këshilli i Evropës, Prof. Dr. Anne Sanders (Universiteti i Bielefeldit, Gjermani/Universiteti i Bergenit, Norvegji).

II. Opinioni nr. 10 (2007) i KKGJE-së si pikënisje

7. Ky Opinion ripohon dhe plotëson Opinionin Nr. 10 (2007). Prandaj, parimet kryesore të rekomanduara nga Opinioni Nr. 10 (2007) janë pikënisja e këtij Opinioni dhe për këtë arsye citohen plotësisht.
8. Kështu, në Opinionin Nr.10 (2007) për Këshillin Gjyqësor në shërbim të shoqërisë, KKGJE-ja rekomandon që:

A. Në përgjithësi:

a) është e rëndësishme të ngrihet një organ specifik, siç është Këshilli Gjyqësor, të cilit i besohet mbrojtja e pavarësisë së gjyqtarëve, si një element thelbësor në një shtet të së drejtës, duke respektuar kështu parimin e ndarjes së pushteteve;

b) Këshilli Gjyqësor duhet të mbrojë pavarësinë si të sistemit gjyqësor ashtu edhe të gjyqtarëve individualë dhe të garantojë në të njëjtën kohë efikasitetin dhe cilësinë e drejtësisë siç përcaktohet në nenin 6 të KEDNJ-së, me qëllim që të përforcohet besimi i publikut te sistemi i drejtësisë;

c) Këshilli Gjyqësor duhet të mbrohet nga rreziku i kufizimit të autonomisë së tij në favor të legjislativit ose të ekzekutivit përmes një parashikimi në një tekst kushtetues ose një tjetër tekst ekuivalent me të.

B. Për përbërjen e Këshillit Gjyqësor:

¹³ Ky përshkrim përdoret nga ENCJ: <https://www.ency.eu/index.php/>.

a) me qëllim shmangien e perceptimit të interesit vetjak, me qëllim vetëmbrojtjen, shmangien e kronizmit dhe pasqyrimin e pikëpamjeve të ndryshme në shoqëri, Këshilli Gjyqësor duhet të ketë një përbërje të përzier, ku shumica duhet të jenë gjyqtarë, edhe nëse disa detyra specifike duhet të mbahen rezervë për një trup të përbërë tërësisht nga gjyqtarë. Këshilli Gjyqësor mund të përbëhet gjithashtu edhe vetëm nga gjyqtarë;

b) anëtarët e ardhshëm, qofshin gjyqtarë apo jo, emërohen në bazë të kompetencës, të përvojës, të kuptuarit e jetës së gjyqësorit dhe të kulturës së pavarësisë. Gjithashtu, ata nuk duhet të jenë politikanë aktivë apo anëtarë të ekzekutivit apo të legjislativit;

c) anëtarët gjyqtarë duhet të zgjidhen nga kolegët e tyre, pa asnjë ndërhyrje nga autoritetet politike apo nga hierarkitë gjyqësore, përmes metodave që garantojnë përfaqësimin më të gjerë të gjyqësorit; nëse për përzgjedhje përdoren zgjedhje të drejtpërdrejta, Këshilli Gjyqësor duhet të nxjerrë rregulla që synojnë minimizimin e çdo rreziku ndaj besimit të publikut në sistemin e drejtësisë;

d) emërimi i anëtarëve jogjyqtarë, me ose pa përvojë juridike, duhet t'u besohet [autoriteteve] jopolitike; megjithatë, nëse zgjidhen sidoqoftë nga Parlamenti, ata nuk duhet të jenë anëtarë të Parlamentit, duhet të zgjidhen me shumicë të cilësuar që kërkon mbështetje të konsiderueshme të opozitës dhe duhet të jenë persona që ofrojnë, në përbërjen e përgjithshme të Këshillit Gjyqësor, një përfaqësim të larmishëm të shoqërisë.

C. Për funksionimin e Këshillit Gjyqësor:

a) mandati i anëtarëve në detyrë mund të jetë me kohë të plotë, por i kufizuar në numër dhe në kohë, në mënyrë që ata të ruajnë kontaktin me praktikën gjyqësore; anëtarëve (gjyqtarë dhe jogjyqtarë) duhet t'u jepen garanci për pavarësinë dhe paanshmërinë e tyre;

b) Këshilli Gjyqësor duhet të menaxhojë buxhetin e vet dhe të financohet për të mundësuar një funksionim optimal dhe të pavarur;

c) Disa vendime të Këshillit Gjyqësor duhet të jenë të arsyetuara dhe të kenë fuqi detyruese dhe të jenë objekt i mundësisë për ankimim gjyqësor;

d) si element thelbësor i besimit të publikut në sistemin e drejtësisë, Këshilli Gjyqësor duhet të veprojë me transparencë dhe të jetë përgjegjës për aktivitetet e tij, veçanërisht nëpërmjet një raporti periodik ku sugjerohen edhe masat që duhen marrë për të përmirësuar funksionimin e sistemit të drejtësisë.

D. Për kompetencat e Këshillit Gjyqësor:

a) Këshilli Gjyqësor duhet të ketë një gamë të gjerë detyrash që synojnë mbrojtjen dhe promovimin e pavarësisë së gjyqësorit dhe efikasitetit të drejtësisë; ai duhet gjithashtu të sigurojë që Këshilli Gjyqësor të mos ketë konflikt interesi gjatë kryerjes së detyrave të tij të ndryshme;

b) Këshilli Gjyqësor preferohet të ketë si kompetencë përzgjedhjen, emërimin dhe ngritjen në detyrë të gjyqtarëve; kjo duhet të kryhet në pavarësi absolute nga legjislativi apo ekzekutivi si dhe në transparencë absolute sa u përket kritereve të përzgjedhjes së gjyqtarëve;

c) Këshillat Gjyqësorë duhet të përfshihen aktivisht në vlerësimin e cilësisë së drejtësisë dhe në zbatimin e teknikave që sigurojnë efikasitetin e punës së gjyqtarëve, por nuk duhet të zëvendësojnë vetveten me organin përkatës gjyqësor të cilit i është besuar vlerësimi individual i gjyqtarëve;

d) Këshillit Gjyqësor mund t'i besohen çështjet etike; ai gjithashtu mund të adresojë ankesat e përdoruesve të gjykatës;

e) Këshillit Gjyqësor mund t'i besohet organizimi dhe mbikëqyrja e trajnimit, por konceptimi dhe zbatimi i programeve të trajnimit mbetet përgjegjësi e një qendre trajnimi, me të cilën Këshilli duhet të bashkëpunojë për të garantuar cilësinë e trajnimit fillestar dhe atij në vazhdim;

f) Këshilli Gjyqësor mund të ketë kompetenca të zgjeruara financiare për të negociuar dhe për të menaxhuar buxhetin që i caktohet drejtësisë, si dhe kompetenca në lidhje me administrimin dhe menaxhimin e gjykatave të ndryshme për një cilësi më të mirë të drejtësisë;

g) Këshilli Gjyqësor mund të jetë gjithashtu agjencia e duhur për të luajtur një rol të gjerë në fushën e promovimit dhe të mbrojtjes së imazhit të drejtësisë;

h) para se t'i drejtohet Parlamentit, Këshilli Gjyqësor duhet të konsultohet për të gjitha projektligjet që mund të kenë ndikim të gjyqësori, si p.sh. për projektligjet që prekin pavarësinë e gjyqësorit, ose që mund të zvogëlojnë garancinë e qytetarëve për akses në drejtësi;

i) duhet të inkurajohet bashkëpunimi me Këshillat e ndryshëm Gjyqësorë në nivel evropian dhe ndërkombëtar.”

Pjesa B. Plotësimi dhe riafirmimi i Opinionit Nr. 10 (2007) të KKGJE-së

I. Legjitimiteti dhe llogaridhënia e Këshillit Gjyqësor

9. Në disa shtete anëtare, legjitimiteti, funksionet, përbërja dhe llogaridhënia e Këshillat e Gjyqësorit janë vënë në pikëpyetje, duke sjellë ndryshime në ligj, të cilat kanë prekur kompetencat, përbërjen, kompetencat dhe funksionet e tyre. Legjitimiteti i të gjithë Këshillave është i një rëndësie të madhe për ruajtjen e shtetit të së drejtës. Prandaj, KKGJE-ja dëshiron të bëjë të ditur burimet e saj. KKGJE-ja ka shpjeguar më parë se legjitimiteti dhe llogaridhënia e pushtetit gjyqësor duhet të shkojnë paralelisht¹⁴. KKGJE-ja dallon dy burime legjitimiteti për pushtetin e gjyqtarëve individualë dhe të gjyqësorit. *Legjitimiteti formal* ose kushtetues krijohet nga kushtetuta e shtetit anëtar përkatës dhe nga emërimet e ligjshme gjyqësore¹⁵. *Legjitimiteti funksional* bazohet te besimi i publikut i krijuar përmes punës së shkëlqyer, transparencës dhe llogaridhënies¹⁶. Këto dy burime legjitimiteti janë gjithashtu të rëndësishme për Këshillat Gjyqësorë.

1. Legjitimiteti duke përfshirë bazën ligjore dhe mjetet juridike

10. KKGJE-ja ripohon se baza ligjore për një Këshill dhe për elementët e tij kryesorë duhet të përcaktohen në kushtetutë¹⁷ si një bazë e sigurt ligjore për përgjegjësitë, pavarësinë dhe legjitimitetin e tij¹⁸. Këto duhet të përfshijnë përbërjen dhe funksionet e Këshillit; si dhe sigurinë e mandatit të anëtarëve të tij, së bashku me një garanci të pavarësisë së tij nga legjislativi dhe nga ekzekutivi¹⁹. Detaje të tjera mund të përcaktohen me ligj.

¹⁴ Shih Opinion Nr. 18 (2015), paragrafët 12-38, të KKGJE-së.

¹⁵ Shih Opinion Nr. 18(2015), paragrafët13-15, të KKGJE-së.

¹⁶ Shih Opinion Nr. 18(2015), paragrafët16-19, të KKGJE-së.

¹⁷ Opinioni Nr. 10 (2007) i KKGJE-së, paragrafi 11; Komisioni i Venecias, Raport mbi Pavarësinë e Sistemit Gjyqësor, CDL-AD(2010)004 paragrafi 22.

¹⁸ Shih për legjitimitetin formal të gjyqtarëve përmes emërimit, Opinioni i KKGJE-së nr. 18 (2015) paragrafët 14, 15.

¹⁹ Shih Raportin e Raportuesit Special të OKB-së për pavarësinë e gjyqtarëve dhe të avokatëve Diego

11. Megjithatë, premtimet e paqarta për pavarësi të Këshillit nuk mjaftojnë as edhe me kushtetutë. Çdo Këshill Gjyqësor duhet gjithashtu të ketë në dispozicion mjete juridike efektive për të mbrojtur autonominë e tij dhe për të vënë në pikëpyetje ligjshmërinë e akteve publike që prekin atë ose gjyqësorin. Një shembull i mirë do të ishte e drejta për të çuar procedura në Gjykatën Kushtetuese ose në një trupë ekuivalente me të. Një Këshill Gjyqësor duhet gjithashtu të ketë legjitimitetin në nivel gjykatash kombëtare dhe ndërkombëtare (duke përfshirë edhe të drejtën për të paraqitur – sipas rastit – edhe një përmbledhje *amicus curiae*).

2. Llogaridhënia

12. Megjithëse rregullimi me kushtetutë siguron një burim formal legjitimiteti, kjo nuk mjafton, por duhet të plotësohet me legjitimitet funksional. Çdo Këshill Gjyqësor dhe gjyqësori që ai përfaqëson duhet të fitojë besimin e publikut dhe mbështetjen e tij përmes punës së shkëlqyer dhe transparente, si dhe përmes llogaridhënies. Në kohë konflikti me pushtetet e tjera, mbështetja e publikut varet të paktën në një masë të madhe pikërisht nga ky legjitimitet i perceptuar i Këshillit.
13. KKGJE-ja dëshiron të ripohojë se Këshilli Gjyqësor duhet të luajë një rol për të garantuar që gjyqësori të funksionojë në mënyrë transparente dhe të përgjegjshme²⁰. Për më tepër, llogaridhënia e një Këshilli Gjyqësor është në vetvete një burim i rëndësishëm i legjitimitetit funksional.²¹ Sa më shumë kompetenca dhe përgjegjësi të ketë një Këshill, aq më e rëndësishme është që ai të japë llogari për përdorimin e këtyre kompetencave.
14. KKGJE-ja bën dallimin ndërmjet *llogaridhënies gjyqësore, ndëshkuese dhe shpjeguese* jo vetëm në lidhje me gjyqtarët individualë dhe me gjyqësorin në tërësi²², por edhe në lidhje me Këshillat Gjyqësorë.

a. Llogaridhënia Gjyqësore

15. Ashtu si organet e tjera shtetërore, asnjë Këshill Gjyqësor nuk është mbi ligjin. Disa vendime të një Këshilli prekin të drejtat e mbrojtura nga KEDNJ-ja; për shembull kur merren vendime në lidhje me karrierën e gjyqtarëve, vendimet duhet të arsyetohen dhe gjyqtarët duhet të kenë të drejtën e rishikimit gjyqësor²³. Kur gjykimi në themel i një Këshilli shqyrtohet nga një gjykatë e pavarur, Këshilli mbahet përgjegjës (*përgjegjësia gjyqësore*)²⁴. Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet pavarësisë dhe paanshmërisë së çdo gjykate që shqyrton në themel vendime të Këshillit, duke përfshirë edhe pavarësinë e vetë Këshillit²⁵.

b. Përgjegjësia ndëshkuese

García-Sayán (2 maj 2018), paragrafi 42 – gjendet në https://digitallibrary.un.org/record/1637422/files/A_HRC_38_38-EN.pdf.

²⁰ Opinioni Nr. 10 i KKGJE-së (2007), paragrafët 91-96.

²¹ Në Opininionin Nr. 18 të KKGJE-së (2015), paragrafi 16, kjo formë legjitimiteti quhet “legjitimiteti funksional”.

²² Opinioni Nr. 18 i KKGJE-së (2015), paragrafët 26-33.

²³ Shih Komisionin e Venecias dhe Drejtorinë e Përgjithshme për të Drejtat e Njeriut të Këshillit të Evropës, Opininionin Urgjent për projektligjin për ndryshime në disa akte legjislative në lidhje me procedurën e zgjedhjes (emërimit) të anëtarëve të Këshillit të Lartë të Drejtësisë (KLD) dhe veprimtarisë së inspektorëve disiplinorë të KLD-së (Projektligji nr. 5068) datë 5.5.2021 (CDL-PI(2021)004 (Ukrainë) paragrafët 62, 75.

²⁴ Shih Opininionin Nr. 18 të KKGJE-së (2015), paragrafi 26.

²⁵ Shih GJEDNJ, Volkov kundër Ukrainës – 21722/11, paragrafi 130; Denisov kundër Ukrainës – 76639/11- paragrafi 79.

16. Anëtarët e një Këshilli Gjyqësor duhet të përmbushin standardet më të larta etike dhe duhet të mbajnë përgjegjësi për veprimet e tyre me mjetet e duhura. Ata nuk duhet të kenë imunitet ndaj ndjekjes penale sipas të drejtës së përgjithshme penale. Ashtu si në lidhje me gjyqtarët individualë, të cilët mund të mbahen përgjegjës për veprimet e tyre, kjo mund të quhet *përgjegjësi ndëshkuese*.²⁶ Megjithatë, KKGJE-ja dëshiron të nënvizojë se mjete të tilla duhet të rregullohen dhe të zbatohen në mënyrë të tillë që të mos lejojnë që abuzimi me to të cenojë pavarësinë dhe funksionimin e një Këshilli Gjyqësor.
17. Këshillat Gjyqësorë duhet të zhvillojnë standarde të sjelljes profesionale dhe etike për anëtarët e tyre gjyqësorë dhe jogjyqësorë²⁷ dhe për procedurat e brendshme për hetimin e mangësive. Anëtarët duhet të veprojnë sipas këtyre standardeve dhe vlerave të pavarësisë, paanësisë dhe integritetit²⁸. Përgjegjësia disiplinore dhe penale e anëtarëve është një aspekt i rëndësishëm i përgjegjësisë ndëshkuese. Duhet të respektohen të drejtat për gjykim të drejtë të anëtarëve, duke përfshirë edhe të drejtën e përfaqësimit. Vendimet e marra në këtë kontekst duhet të jepen me arsyetim dhe të jenë të hapura për shqyrtim gjyqësor.

c. Përgjegjësia shpjeguese

18. Çdo Këshill Gjyqësor duhet të punojë në mënyrë transparente, duke dhënë arsye për vendimet dhe për procedurat e tij dhe duhet të mbajë përgjegjësi për to.²⁹ Kjo mund të quhet *përgjegjësia shpjeguese*. Ai gjithashtu duhet të jetë i hapur ndaj reagimeve kritike dhe i gatshëm për t'u përmirësuar vazhdimisht. Kjo formë përgjegjësie është e një rëndësie të veçantë në dialogun me pushtetet e tjera të shtetit dhe të shoqërisë civile.

II. Detyrat, organizimi dhe përbërja e Këshillave Gjyqësorë

1. Detyrat e Këshillit Gjyqësor

19. KKGJE-ja pranon se nuk ekziston një model i vetëm për Këshillin Gjyqësor. Megjithatë, çdo Këshill duhet të ketë kompetencat e duhura për të mbrojtur pavarësinë e gjyqësorit dhe të gjyqtarëve individualë³⁰, në mënyrë që gjyqtarët individualë të jenë të lirë të vendosin për çështjet pa u ndikuar në mënyrë të padrejtë nga jashtë apo nga brenda gjyqësorit³¹. Pavarësia e gjyqësorit kërkon mbrojtje të veçantë sa u përket vendimeve që kanë efekt në vendimmarrjen gjyqësore, si p.sh. në përzgjedhjen e gjyqtarëve, ndarjen e çështjeve dhe në procedurat disiplinore. Kur ka përgjegjësi të tilla, Këshilli Gjyqësor duhet të sigurohet që këto vendime të merren në mënyrë të tillë që të mbrojnë dhe të përmirësojnë pavarësinë e gjyqësorit.
20. GJEDNJ-ja dhe GJED-ja kanë vendosur se emërimi i gjyqtarëve ka një rëndësi të madhe

²⁶ Shih Opinionin Nr. 18 (2005) të KKGJE-së, paragrafi 33.

²⁷ Shih për standarde të tilla për gjyqtarët: Opinioni Nr. 3 i KKGJE-së, paragrafët 8-50.

²⁸ Shih për ngritjen e Këshillit të Etikës: Komisioni i Venecias dhe Drejtoria e Përgjithshme e të Drejtave të Njeriut e Këshillit të Evropës, Opinion Urgjent për projektligjin për disa ndryshime në disa akte legislative në lidhje me procedurën e zgjedhjes (emërimit) të anëtarëve të Këshillit të Lartë të Drejtësisë (KLD) dhe veprimtarive të inspektorëve disiplinorë të KLD-së (Projektligji nr. 5068) datë 5.5.2021 (CDL-PI(2021)004 (Ukrainë) para.37-40.

²⁹ Opinioni Nr. 10 (2007), paragrafi 95 i KKGJE-së

³⁰ Opinioni Nr. 10 i KKGJE-së (2007), paragrafi 14.

³¹ GJED, *ASdJP kundër Tribunal de Contas* 27.2.2018 – C 64/16, paragrafët 42-45; *Komisioni Evropian kundër Polonisë*, 24.6.2019 – C 619/18, paragrafët 71-73; *AK kundër Krajoëa Rada Sadoënicta*, 19.11.2019, - C 585/18, C-624/18, C-625/18, paragrafët 120-122.

për një gjyqësor të pavarur³². KKGJE-ja e ka mbajtur gjithmonë këtë pikëpamje³³. Për rrjedhojë, përzgjedhja ose rekomandimi i gjyqtarëve të rinj për emërim dhe ngritje në detyrë në bazë të meritës është një detyrë vendimtare³⁴. Kur kjo është përgjegjësi e Këshillit Gjyqësor, ajo duhet të ushtrohet në mënyrë të pavarur dhe të përgjegjshme³⁵. Vendimet në lidhje me karrierën e gjyqtarëve nuk duhet të merren për shkak të besnikërisë ndaj politikanëve apo gjyqtarëve të tjerë. Nëpërmjet përzgjedhjes dhe ngritjes në detyrë të gjyqtarëve apo përbërjes së një gjykate, këto vendime kanë ndikim të madh në vendimet e ardhshme gjyqësore. Prandaj, shumica e atyre që marrin vendime apo rekomandime duhet të jenë gjyqtarë. Megjithatë, KKGJE-ja mirëpret përfshirjen e anëtarëve jogjyqtarë në vendime të tilla si mbrojtje kundër kronizimit dhe klonimit mes gjyqtarëve.

21. Fatkeqësisht, shumë gjyqtarë në Evropë mendojnë se vendimet në lidhje me përzgjedhjen dhe ngritjen në detyrë të gjyqtarëve nuk bazohen vetëm në merita³⁶. Prandaj, është thelbësore që Këshillat të punojnë në bazë të rregullave etike dhe, për aq sa është e mundur, në bazë të kriterëve objektive specifike për emërimet dhe për ngritjet në detyrë dhe të vlerësojnë çdo kandidat përmes një procedure transparente, duke përfunduar me një vendim të arsyetuar. Gjyqtarët që mendojnë se të drejtat e tyre janë shpërfillur duhet të kenë të drejtën e shqyrtimit gjyqësor³⁷.
22. KKGJE-ja dëshiron të nënvizojë se vetingu i gjyqtarëve është shumë problematik, sepse mund të instrumentalizohet dhe të keqpërdoret për të eliminuar gjyqtarët "e padëshirueshëm" politikisht³⁸. Nëse ky proces vendoset të ndërmerret në një shtet anëtar, duhet të ndërmerret nga një institucion i pavarur. Këshillat Gjyqësorë duhet të luajnë një rol të rëndësishëm në mbrojtjen e pavarësisë së gjyqësorit në këtë proces.
23. KKGJE-ja nuk e përjashton mundësinë e vetingut të vetë Këshillit. Por kjo është një masë e fundit; dhe aty ku bëhet duhet të bëhet nga një organ i pavarur.
24. KKGJE-ja vë në dukje rëndësinë në rritje të Teknologjisë së Informacionit për të ardhmen e gjyqësorit dhe rekomandon që aty ku ekzistojnë, Këshillat Gjyqësorë duhet të kenë një rol në këtë fushë për të mbrojtur në mënyrë adekuate pavarësinë e gjyqësorit dhe për të siguruar cilësinë e punës së gjyqtarëve në të ardhmen³⁹.
25. Opinioni nr. 10 (2007) i CCJE dhe Magna Carta e gjyqtarëve rekomandojnë që Këshillat Gjyqësorë duhet të kenë kompetenca të gjera për të gjitha çështjet që kanë të bëjnë me statusin e tyre si dhe me organizimin, funksionimin dhe imazhin e institucioneve

³² GJEDNJ, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá kundër Portugalisë*, 6. 11. 2018, paragrafi 144; *Guðmundur Andri Ástráðsson kundër Islandës* ([GC], nr. 26374/18, 1 12. 2020; *Xero Flor w Polsce kundër Polonisë*, 7.5.2021 – 4907/18, paragrafët 243-251; GJED, *Komisioni Evropian kundër Polonisë*, 24.6.2019 – C 619/18, paragrafët 74, 75; CJEU, *AK kundër Krajowa Rada Sadoënicia*, 19.11.2019, - C 585/18, C-624/18, C-625/18, para. 123, 133 134; *VQ kundër Land Hessen*, 9.7.2020 – C2727/19, para 54; *Repubblika Il-Prim Ministru kundër WY*, 20.4.2021 – C-896/19, paragrafët 53, 57: nuk ka regres në mbrojtjen e pavarësisë së gjyqësorit: paragrafët 61-64.

³³ Opinioni Nr. 1 (2001), paragrafët 17-45, i KKGJE-së.

³⁴ Opinioni Nr. 1 (2001); Magna Carta e KKGJE-së për Gjyqtarët (2010), paragrafi 5.

³⁵ Opinioni Nr.10 (2007) i KKGJE-së, paragrafët 48-51, Komisioni i Venecias, Raport për Pavarësinë e Sistemit Gjyqësor, CDL-AD(2010)004, para 32.

³⁶ ENCJ 2019 Anketa për pavarësinë e gjyqtarëve, f. 33-34.

³⁷ Shih Opinionin e KKGJE-së nr. 17 (2014).

³⁸ GJEDNJ *Xhoxhaj kundër Shqipërisë* nr. 15227/19; Opinioni i Komisionit të Venecias Nr.868/2016 i datës 12 dhjetor 2016, Shqipëri, përmbledhje amicus curiae për gjykatën kushtetuese për ligjin për rivlerësimin kalimtar të gjyqtarëve dhe prokurorëve (ligji i vetingut); në Opinionin 21 (2018) të KKGJE-së, paragrafi 28, përdoret termi "lustracion".

³⁹ Opinioni Nr. 14 (2011), paragrafi 36 i KKGJE-së

gjyqësore.⁴⁰ Sa më të mëdha të jenë përgjegjësitë dhe kompetencat që i jepen një Këshilli, aq më e rëndësishme është që pavarësia e tij të respektohet nga pushtetet e tjera të shtetit, të ketë burime të mjaftueshme dhe të jetë përgjegjës për aktivitetet dhe vendimet e tij.⁴¹ Megjithëse një Këshill i fuqishëm mund të mbrojë gjyqësorin dhe gjyqtarët individualë, shumë përgjegjësi e bëjnë atë të pambrojtur ndaj politizimit nga brenda ose jashtë gjyqësorit. Nëse Këshilli ka kompetenca për çështjet e administrimit të gjykatave, ai duhet të angazhohet edhe për rritjen e efikasitetit të gjyqësorit. Nëse kompetencat ose detyrat në lidhje me gjyqësorin nuk janë në përgjegjësinë e Këshillit Gjyqësor, ato duhet të trajtohen nga gjyqësori ose nga një organ i pavarur.

26. KKGJE-ja ripohon mendimin e saj se përpara shqyrtimit në parlament ose veprimit legjislativ, Këshilli Gjyqësor duhet të konsultohet për të gjitha politikat, duke përfshirë propozimet ose projektligjet që mund të kenë ndikim në gjyqësor (p.sh. pavarësia e gjyqësorit) ose që mund të zvogëlojnë garantimin e aksesit në drejtësi për qytetarët⁴².

2. Përbërja e Këshillit Gjyqësor

27. Opinioni nr. 10 (2007) ka bërë tashmë rekomandime të gjera për përbërjen e Këshillit Gjyqësor dhe për kompetencat dhe për përzgjedhjen e anëtarëve dhe të kryetarit të tij⁴³. Ky Opinion dëshiron të riafirmojë këto parime. Anëtarët e Këshillit duhet të zgjidhen në mënyrë të tillë që të mbështetet funksionimi i pavarur dhe efektiv i Këshillit dhe gjyqësorit dhe të shmangët çdo perceptim për ndikim politik, interes vetjak apo kronizëm.⁴⁴
28. KKGJE-ja është në dijeni se në disa shtete anëtare, Këshillat Gjyqësorë përfshijnë anëtarë ex officio. Anëtarësimi ex officio nuk është i pranueshëm, përveçse në një numër shumë të vogël rastesh, për shembull kryetari i gjykatës së lartë, por nuk duhet të përfshijë anëtarë ose përfaqësues të legjislativit ose ekzekutivit.⁴⁵ Anëtari ex officio që nuk është gjyqtar nuk duhet të marrë pjesë në vendimet disiplinore.
29. KKGJE-ja rekomandon që Këshillat Gjyqësorë të përbëhen nga shumica e gjyqtarëve të zgjedhur nga kolegët e tyre. Anëtarë të tjerë mund të shtohen në varësi të funksioneve të Këshillit. KKGJE-ja rekomandon që një Këshill të ketë edhe anëtarë jo-gjyqësorë, duke përfshirë ndoshta persona që nuk janë profesionistë të ligjit⁴⁶. Megjithëse gjyqtarët duhet të jenë gjithmonë në shumicë, anëtarët jogjyqësorë mundësisht me të drejtë vote sigurojnë një përfaqësim të larmishëm të shoqërisë, duke ulur rrezikun e korporatizimit.⁴⁷ Pjesëmarrja e personave jo-juristë mund të rrisë legjitimitetin dhe të luftojë perceptimin e gjyqësorit si një “çështje vetëm e juristëve”. KKGJE-ja ka një pikëpamje me më shumë nuanca për këtë aspekt sesa në Opinioni Nr. 10 (2007).

3. Përzgjedhja e anëtarëve dhe kryetarit të Këshillit Gjyqësor

30. KKGJE-ja dëshiron të ripohojë fuqishëm se shumica e anëtarëve duhet të jenë gjyqtarë të zgjedhur nga kolegët e tyre, duke garantuar përfaqësim sa më të gjerë të gjykatave

⁴⁰ KKGJE Magna Carta e Gjyqtarëve (2010), paragrafi 13.

⁴¹ KKGJE Magna Carta e Gjyqtarëve (2010), paragrafi 13.

⁴² CCJE Opinioni nr. 10 (2007) para 87.

⁴³ CCJE Opinioni nr. 10 (2007), paragrafët 15-36.

⁴⁴ Opinioni Nr.10 (2007), paragrafët 15, 16; shih për rëndësinë e organeve të pavarura që zgjedhin gjyqtarët: GJED, *AK kundër Krajoëa Rada Sadoënicta*, 19.11.2019, - C 585/18, C-624/18, C-625/18, para 137-138. C-619/18

⁴⁵ Opinioni Nr. 10 (2007) i KKGJE-së, paragrafët 23, 26.

⁴⁶ Shih CCJE Nr. 10 (2007), para 22.

⁴⁷ Opinioni Nr. 10 (2007), para 32, i KKGJE-së.

dhe instancave⁴⁸, si dhe diversitetet gjinor⁴⁹ dhe rajonal. Gjyqtarët e zgjedhur duhet të jenë në gjendje të marrin pjesë në aktivitetet e Këshillit në një mënyrë që përputhet me ngarkesën e tyre të punës. Kur Këshilli ka edhe anëtarë që nuk janë gjyqtarë, ata duhet të jenë në gjendje t'i kushtojnë kohë të mjaftueshme pjesëmarrjes në aktivitetet e Këshillit.

31. Duhet të shmangët zgjedhja e anëtarëve të gjyqtarëve nga parlamenti ose përzgjedhja nga ekzekutivi⁵⁰. Megjithatë, e pranueshme mund të jetë edhe zgjedhja nga parlamenti e anëtarëve jogjyqësorë. Si alternativë është një mundësi zgjedhjeje ose emërimi nga institucione të tilla si Dhomat e Avokatisë ose nominimi nga OJQ-të.
32. Pavarësisht çfarëdolloj mjeti që mund të përdoret për zgjedhjen dhe emërimin e anëtarëve⁵¹, kjo nuk duhet të bëhet për arsye politike. Megjithatë, kriteri që kandidati mund të mos ketë "përkatësi politike" mund të jetë shumë i paqartë, kështu që mund të preferohet që si referencë të përdoret anëtarësimi në parti apo pozicionet zyrtare në qeveri dhe në legjislativ ose shembuj të tjerë konkretë.⁵² Anëtarët e Këshillit Gjyqësor nuk duhet të jenë nën autoritetin apo ndikimin e të tjerëve.
33. Kur anëtarët zgjidhen nga parlamenti, duhet të kërkohet shumicë e cilësuar për të përfshirë opozitën dhe për të nxitur bashkëpunimin ndërpartiak⁵³. KKGJE-ja e kupton se një kërkesë e tillë e shumicës mund të çojë në bllokim. Prandaj, KKGJE-ja rekomandon që të vendosen mekanizma për të tejkaluar ngërçe të tilla⁵⁴. Mekanizma të tillë duhet të shmangin uljen e shumicës së nevojshme pasi kjo mund të zvogëlojë çdo nxitje të shumicës për të arritur një kompromis. Përkundrazi, një mekanizëm i tillë duhet të sigurojë një përzgjedhje të pavarur dhe mund të përfshijë opozitën ose të bëjë thirrje për përzgjedhjen nga institucionet e tjera nga një listë e kandidatëve të përzgjedhur. Edhe pse një model i tillë nuk është vënë ende në vëmendjen e KKGJE-së, gjyqtarët mund të përfshihen në zgjedhjen e kandidatëve për zhblokimin e një ngërçi.
34. Procesi i përzgjedhjes, duke përfshirë edhe fushatat e mundshme nga kandidatët, duhet të jetë transparent dhe të sigurojë konfirmimin e kualifikimeve të kandidatëve, veçanërisht paanshmërinë dhe integritetin e tyre⁵⁵. Vendet e lira të punës duhet të shpallen publikisht dhe të garantohen mundësi të barabarta për të mbështetur një grup të larmishëm kandidatësh të pavarur. Anëtarët e Këshillit duhet të kenë akses në të gjithë informacionin

⁴⁸ Opinioni Nr. 10 (2007) i KKGJE-së, paragrafët 18, 25, 26, 27, 30.

⁴⁹ Raporti i Raportuesit Special të OKB-së për pavarësinë e gjyqtarëve dhe avokatëve Diego García-Sayán (2 maj 2018), par. 110 - gjendet në https://digitallibrary.un.org/record/1637422/files/A_HRC_38_38-EN.pdf.

⁵⁰ Opinioni Nr. 10 (2007) i KKGJE-së, paragrafi 31.

⁵¹ Shih: Opinioni i përbashkët i Komisionit të Venecias dhe Drejtorisë së Përgjithshme të të Drejtave të Njeriut dhe Sundimit të Ligjit mbi projektligjin për ndryshimin dhe plotësimin e kushtetutës në lidhje me Këshillin të Lartë të Magjistraturës, 20 mars 2020 (CDL-AD (2020) 001 para 57-60.

⁵² Opinioni i KKGJE-së nr. 10 (2007) para. 23, Shih Opinioni e përbashkët të Komisionit të Venecias dhe Drejtorisë së Përgjithshme të të Drejtave të Njeriut dhe Sundimit të Ligjit mbi projektligjin për ndryshimin dhe plotësimin e kushtetutës në lidhje me Këshillin të Lartë të Magjistraturës, 20 mars 2020 (CDL-AD (2020)001 paragrafi 54; shih për kriteret e papërshtatshmërisë: Opinion urgjent mbi projekt-amendamentet e rishikuara në ligjin e shërbimit të prokurorisë shtetërore, 10 maj 2021, Mali i Zi (CDL-PI(2021)008, paragrafët 28-31.

⁵³ Opinion Urgjent për projekt-amendamentet e rishikuara në ligjin e Prokurorisë së Shtetit, 10 maj 2021, Mali i Zi (CDL-PI(2021)008, paragrafi 40.

⁵⁴ Shih Opinioni e përbashkët të Komisionit të Venecias dhe Drejtorisë së Përgjithshme të të Drejtave të Njeriut dhe Sundimit të Ligjit mbi projektligjin për ndryshimin dhe plotësimin e kushtetutës në lidhje me Këshillin të Lartë të Magjistraturës, 20 mars 2020 (CDL-AD (2020) 001 para 51, 68.; shih gjithashtu Përmbledhjen e Opioneve të Komisionit të Venecias, Raportet dhe Studimet e Komisionit të Venecias mbi Drejtësinë Kushtetuese (CDL-PI(2020)004 f. 20-22.

⁵⁵ Shih Opinioni e KKGJE-së nr. 10 (2007), paragrafi 21.

që lidhet me ushtrimin e funksioneve të tyre.

35. KKGJE dëshiron të rikonfirmojë se Kryesuesi i Këshillit Gjyqësor duhet të jetë një person i paanshëm që nuk është i afërt me partitë politike. Prandaj, në sistemet parlamentare ku Presidenti/Kreu i Shtetit ka vetëm kompetenca formale, nuk ka asnjë kundërshtim që Kryetari i Shtetit të emërohet kryetar i Këshillit Gjyqësor, ndërsa në sistemet e tjera kryetari duhet të zgjidhet nga vetë Këshilli dhe duhet të jetë gjyqtar⁵⁶.

4. Sigurimi i mandatit të anëtarëve të Këshillit Gjyqësor

36. Anëtarët duhet të zgjidhen për një kohë të caktuar në detyrë dhe duhet të gëzojnë mbrojtjen e duhur për të qenë të paanshëm dhe të pavarur⁵⁷. Anëtarët duhet të mbrohen nga presionet e brendshme dhe të jashtme. Megjithatë, me përjashtim të rasteve të vdekjes, daljes në pension ose largimit nga detyra, për shembull si rezultat i masave disiplinore, mandati i një anëtari duhet të përfundojë vetëm me zgjedhjen e ligjshme të një pasuesi për t'u siguruar që Këshilli të jetë në gjendje t'i ushtrojë detyrat e tij në mënyrë të ligjshme edhe nëse nuk arrin të bëhet emërimi i anëtarëve të rinj për shkak të një bllokimi në parlament⁵⁸. KKGJE-ja tërheq vëmendjen drejt ndikimit që mund të ketë rizgjedhja e një anëtari në pavarësinë e anëtarëve të Këshillit Gjyqësor. Në parim, duhet të shmangen rizgjedhjet e anëtarëve me kohë të plotë në favor të mandateve më të gjata fikse⁵⁹ për të siguruar pavarësinë e Këshillit. Në këtë drejtim, ky Opinion cilëson pikëpamjen e marrë në Opinionin Nr. 10 (2007)⁶⁰. Vazhdimësia dhe efikasiteti mund të përmirësohen nëse jo të gjitha mandatet mbarojnë në të njëjtën kohë.
37. KKGJE-ja dëshiron të riafirmojë rëndësinë e sigurisë së mandatit të të gjithë anëtarëve të Këshillit⁶¹ si parakusht vendimtar për pavarësinë e Këshillit. Gjyqtarët e emëruar në Këshillin Gjyqësor duhet të mbrohen me të njëjtat garanci si ato që u jepen gjyqtarëve që ushtrojnë funksione juridiksionale, duke përfshirë kushtet e shërbimit dhe mandatin dhe të drejtën për një gjykim të drejtë në rast disiplinimi, pezullimi dhe largimi.⁶² Anëtarët jogjyqësorë duhet të kenë mbrojtje ekuivalente. Gjyqtarët dhe anëtarët që nuk janë gjyqtarë duhet të gëzojnë të njëjtat imunitete siç përcaktohet në Opinionin Nr. 3 (2002)⁶³.
38. Anëtarët mund të shkarkohen nga detyra vetëm për shkak të sjelljeve të rënda dhe të pahijshme të provuara përmes një procedure, ku garantohen të drejtat e tyre për gjykim

⁵⁶ Opinioni i KKGJE-së nr. 10 (2007), para 33.

⁵⁷ Opinioni i KKGJE-së nr. 10 (2007), para 36.

⁵⁸ Shih Opinionin e Përbashkët të Komisionit të Venecias dhe Drejtorisë së Përgjithshme të të Drejtave të Njeriut dhe Sundimit të Ligjit për projektligjin për disa ndryshime në ligjin për gjyqësorin dhe për statusin e gjyqtarëve dhe në disa ligje për veprimtarinë e Gjykatës së Lartë dhe autoriteteve gjyqësore (projektligji 3711) Ukraine, 9 tetor 2020 (CDL-AD (2020) 022, para 49.

⁵⁹ Sipas përgjigjeve të shteteve anëtare, afatet më të gjata janë gjashtë vjet si për shembull në Slloveni, Rumani, në Maqedoninë e Veriut, Holandë dhe në Hungari.

⁶⁰ Opinioni Nr. 10 (2007), paragrafi 34 i KKGJE-së

⁶¹ Opinioni Nr. 10 (2007), i rishikuar, i KKGJE-së E I; shih gjithashtu Opinionin e përbashkët të Komisionit të Venecias dhe të Drejtorisë së Përgjithshme të të Drejtave të Njeriut dhe Sundimit të Ligjit mbi projektligjin për ndryshimin dhe plotësimin e kushtetutës në lidhje me Këshillin e Lartë të Magjistraturës, 20 mars 2020, Moldavi (CDL-AD (2020)001 para 55-56; Opinioni i Komisionit të Venecias për projekt-amendamentet e ligjit për prokurorinë e shtetit dhe projektligjit për prokurorinë e krimit të organizuar dhe korrupsionit, 22. Mars 2021, Mali i Zi (CDL-AD(2021)012 paragrafët 45-48; Opinion Urgjent mbi projekt-amendamentet e rishikuara në ligjin e shërbimit të prokurorisë shtetërore, 10 Maj 2021, Mali i Zi (CDL-PI(2021)008, paragrafët 46-49 sipas Komisionit të Venecias, të lejueshme vetëm nëse futen veçori të reja që e depolitizojnë ndjeshëm Këshillin.

⁶² Shih Diego García-Sayán, Raportues Special i Kombeve të Bashkuara për Pavarësinë e Gjyqtarëve dhe të së Drejtës, ndërhyrja në Çështjen *Grzęda kundër Polonisë*, Kërkesa nr. 43572/18, para 45-53.

⁶³ Opinioni Nr. 3 (2002) i KKGJE-së, paragrafët 51-77.

të drejtë. Anëtarët mund të pushojnë së qeni anëtarë në rast të paaftësisë ose humbjes së statusit në bazë të të cilit janë zgjedhur ose emëruar në Këshill. Nëse për këtë vendim është përgjegjës vetë Këshilli ose një organ i posaçëm brenda tij, duhet të sigurohen të drejtat e anëtarit të shkarkuar për ankim. KKGJE-ja nënvizon rëndësinë që ka mosshpërdorimi i procedurave që mund të çojnë drejtpërdrejt ose tërthorazi në ndërprerjen e mandatit për shkaqe politike dhe respektimin e të drejtave për gjykim të drejtë.⁶⁴ Në këtë drejtim, ky Opinion plotëson Opinionin Nr. 10 (2007).

5. Burimet e Këshillit Gjyqësor

39. Shumë shtete anëtare raportojnë mungesë personeli dhe burimesh financiare të Këshillave të tyre Gjyqësorë. Prandaj, KKGJE-ja dëshiron të riafirmojë përgjegjësinë e shteteve anëtare për të siguruar burime të mjaftueshme për gjyqësorin, duke përfshirë edhe sigurimin e mjeteve të veçanta financiare dhe të personelit për Këshillat Gjyqësorë⁶⁵.

III. Këshillat Gjyqësorë në shoqëri

1. Marrëdhëniet me pushtetet e tjera të shtetit

40. Kuptohet që deputetët dhe anëtarët e ekzekutivit duhet të respektojnë ligjin në marrëdhëniet e tyre me Këshillin Gjyqësor dhe të mos cenojnë rolin dhe funksionimin e tij duke shkelur apo anashkaluar rregullat ligjore. Për më tepër, marrëdhëniet me Këshillin duhet të bazohen në kulturën e respektimit të shtetit të së drejtës dhe në rolin e Këshillit Gjyqësor në shtetin anëtar përkatës.
41. Këshillat Gjyqësorë duhet të angazhohen në mënyrë aktive në dialog me pushtetet e tjera shtetërore, veçanërisht kur kontribuojnë për projekte legjislative. Një dialog i tillë duhet të zhvillohet në një atmosferë respekti të ndërsjellë.

2. Marrëdhëniet me shoqatat e gjyqtarëve dhe me shoqërinë civile

42. Shtetet Anëtare raportojnë se angazhohen me publikun përmes faqeve të internetit dhe raporteve të posaçme. Madje, disa shtete anëtare raportojnë se disa nga mbledhjet e tyre plenare transmetohen në internet. KKGJE-ja i mirëpret përpjekje të tilla për më shumë transparencë dhe llogaridhënie. Megjithatë, pranon se në shumë raste, veçanërisht në intervistat dhe në diskutime në lidhje me karrierën e gjyqtarëve, ekziston një interes legjitim për debate konfidenciale.
43. KKGJE-ja rekomandon që Këshillat të angazhohen në dialog me Shoqatat e Gjyqtarëve⁶⁶, si dhe me shoqërinë civile, duke përfshirë edhe me Dhomat e Avokatisë dhe me shoqatat e tyre. Ky dialog ofron një mundësi të rëndësishme për llogaridhënie. Këshillat Gjyqësorë duhet të jenë të hapur ndaj kontributeve dhe kritikave të jashtme dhe të angazhohen në aktivitete informuese, duke përfshirë, për shembull, sondazhet e shkallës së kënaqësisë mes përdoruesve të gjykatave dhe procedurave të ankimit. Megjithatë, një Këshill duhet të jetë gjithmonë i vetëdijshëm për rolin e tij të pavarur specifik dhe duhet të jetë i kujdesshëm për të shmangur lobimin.
44. Është thelbësore që publiku të mësojë për përgjegjësitë dhe për rëndësinë e një gjyqësori

⁶⁴ Opinioni Nr. 3 i KKGJE-së (2002), paragrafët 58-74; GJED C-83/19 dhe të tjerët 18.5.2021, paragrafët 196-199, 236.

⁶⁵ Opinioni Nr. 10 i KKGJE-së (2007), paragrafët 73-75; Opinioni Nr. 18 i KKGJE-së, para 51; Raporti i ENCJ 2015/2016 për financimin e gjyqësorit.

⁶⁶ Shih Opinionin Nr. 23 (2020) paragrafët 25, 29-32, të KKGJE-së, rekomandimin 6.

të pavarur⁶⁷. Në disa sisteme juridike, procedurat gjyqësore tashmë transmetohen në internet, në mënyrë që seancat dëgjimore të mund të shihen edhe në distancë dhe të publikohen informacione të gjera në internet. Për më tepër, gjykatat individuale mund të angazhohen me publikun në nivel lokal. Megjithatë, Këshilli Gjyqësor duhet të ketë një rol të veçantë në shpjegimin e sistemit gjyqësor dhe të rolit të tij në të.

3. Marrëdhëniet me median

45. Shtetet Anëtare raportojnë se komunikojnë me median përmes zyrave të shtypit, njoftimeve për shtyp dhe konferencave për shtyp⁶⁸. Për shumë Këshilla Gjyqësore në shtetet anëtare, publikimi i raporteve dhe opinioneve dhe thirrjet në media janë mjete të rëndësishme për t'u angazhuar me pushtetet e tjera. Angazhimi me publikun nëpërmjet medias mund të jetë një instrument i shkëlqyer llogaridhënieje dhe transparence.
46. Një pjesë e rëndësishme e çdo komunikimi me median, publikun dhe me pushtetet e tjera shtetërore duhet të përfshijë shpjegimin se Këshilli dhe gjyqtarët individualë duhet të vendosin për çështjet në mënyrë të pavarur. Këshilli duhet të kundërshtojë me vendosmëri çdo përpjekje për të sulmuar ose për të ushtruar presion mbi gjyqtarët individualë ose mbi gjyqësorin në tërësi. Për të nxitur marrëdhënie adekuate mes gjyqësorit dhe medias, Këshilli Gjyqësor ose duhet të shërbejë si ndërmjetësues ndërmjet gjyqësorit dhe medias ose të marrë masat që të ekzistojnë procese të tjera efikase për ta kryer këtë rol.

4. Marrëdhëniet me organet anti-korrupsion

47. Lufta kundër korrupsionit është një detyrë thelbësore, sepse korrupsioni minon besimin e publikut dhe rrjedhimisht legjitimitetin e gjyqësorit në tërësi.⁶⁹ Nga ana tjetër, një luftë efektive kundër korrupsionit dhe respektimi i pavarësisë së gjyqësorit dhe shtetit të së drejtës duhet të shkojnë paralelisht me njëra-tjetrën. Nuk mund të ketë luftë efektive kundër korrupsionit pa një gjyqësor të pavarur dhe pa respektuar shtetin e së drejtës⁷⁰. Edhe në rrethanat kur është krijuar një institucion i posaçëm për të luftuar korrupsionin si dhe ku lufta kundër korrupsionit mbetet përgjegjësi e Këshillit Gjyqësor, Këshilli dhe anëtarët e tij duhet të jenë plotësisht të përkushtuar për të ndërmarrë dhe për të mbështetur të gjithë hapat e duhur në luftën kundër korrupsionit brenda gjyqësorit dhe në Këshill. Këshilli Gjyqësor duhet të jetë gjithashtu vigjilent që lufta kundër korrupsionit dhe procedurat disiplinore të mos përdoren për të sulmuar gjyqtarët individualë për arsye politike.⁷¹

IV. Konkluzione dhe rekomandime

1. Në shumë shtete anëtare, Këshillat Gjyqësore janë përgjegjës për mbrojtjen e pavarësisë së gjyqësorit. Zhvillimet politike e bëjnë të nevojshëm riafirmimin e parimeve dhe të rekomandimeve të shprehura në Opinionin Nr. 10 (2007) mbi Këshillat Gjyqësore dhe – aty ku është e nevojshme – plotësimin e tyre (paragrafët 2, 7, 8).
2. Kushtetutat dhe standardet ndërkombëtare që mbrojnë futjen dhe rregullimin e duhur të

⁶⁷ Shih Opinionin Nr. 7 (2005), paragrafët 33-54, të KKGJE-së dhe Opinionin e tij Nr. 10 (2007), paragrafët 80-86.

⁶⁸ Shih përgjigjen e pyetësorit të dërguar për përgatitjen e këtij opinionin dhe Opinionin Nr. 10 (2007) të KKGJE-së, paragrafi 95.

⁶⁹ Shih Opinionin e KKGJE-së nr. 21 (2018).

⁷⁰ Shih fjalimin e Presidentit të Komisionit të Venecias, Gianni Buquicchio, në Konferencën “Demokracia në Veprim: Zero Korrupsion”, 7-8.6. 2021.

⁷¹ Shih për rrezikun e "efektit frenues", GJEDU C-83/19 dhe të tjerët 18.5.2021, para 236.

Këshillave Gjyqësorë nuk mjaftojnë për të ndërtuar një gjyqësor të pavarur. Gjyqësori dhe pushtetet e tjera të qeverisjes, politikanët, mediat dhe shoqëria civile duhet të punojnë së bashku në një përpjekje afatgjatë për të rritur profesionalizmin, transparencën dhe etikën brenda gjyqësorit për t'i kthyer rregullat e shkruara në letër në një kulturë të respektimit të pavarësisë së gjyqësorit dhe shtetit të së drejtës (paragrafi 3).

3. Këshilli Gjyqësor duhet të ketë në dispozicion mjete juridike efektive për të mbrojtur autonominë e tij dhe për të vënë në pikëpyetje ligshmërinë e akteve publike që prekin atë ose gjyqësorin. Këshillat për gjyqësorin duhet të kenë legjitimitetin për t'iu drejtuar gjykatave kombëtare dhe ndërkombëtare (paragrafi 11).
4. Legjitimiteti i Këshillave Gjyqësorë qëndron në bazën e tyre ligjore, por duhet të plotësohet nga besimi i publikut i fituar përmes transparencës, llogaridhënies dhe punës së shkëlqyer në interes të shoqërisë (paragrafët 10, 12-14).
5. Sa më të mëdha të jenë përgjegjësitë dhe kompetencat që i jepen një Këshilli, aq më e rëndësishme është që pavarësia e tij të respektohet nga pushtetet e tjera shtetërore, të ketë burime të mjaftueshme dhe që ai të japë llogari për aktivitetet dhe për vendimet e tij (paragrafët 25, 47).
6. Të gjithë anëtarët e një Këshilli Gjyqësor duhet të përmbushin standardet më të larta etike dhe profesionale dhe duhet të japin llogari për veprimet e tyre nëpërmjet mjeteve të duhura (paragrafët 16, 17).
7. Çdo Këshill Gjyqësor duhet të punojë në mënyrë transparente, duke dhënë arsye për vendimet dhe për procedurat e tij dhe të japë, në këtë mënyrë, llogari për to. Në rastet e duhura, duhet të jetë e mundur që vendimet e Këshillit të kundërshtohen në gjykatë (paragrafët 12, 15, 18).
8. KKGJE-ja pranon se nuk ekziston një model i vetëm për Këshillin Gjyqësor. Megjithatë, çdo Këshill duhet të ketë kompetenca adekuate për të mbrojtur pavarësinë e gjyqësorit dhe të gjyqtarëve individualë, në mënyrë që gjyqtarët individualë të jenë të lirë të vendosin për çështjet pa ndikim të padrejtë nga jashtë apo nga brenda gjyqësorit (paragrafi 19).
9. Vendimet në lidhje me karrierën e gjyqtarëve nuk duhet të merren për shkak të besnikërisë ndaj politikanëve apo gjyqtarëve të tjerë, por në një procedurë transparente duke përdorur kriteret objektive sa më shumë që të jetë e mundur. Këto vendime duhet të jenë të arsyetuara dhe të bazuara vetëm në merita. Gjyqtarët që mendojnë se të drejtat e tyre janë shpërfillur duhet të kenë të drejtën e shqyrtimit gjyqësor (paragrafët 20 21).
10. Anëtarët e Këshillit duhet të zgjidhen në një procedurë transparente që mbështet funksionimin e pavarur dhe efektiv të Këshillit dhe të gjyqësorit dhe që shmang çdo perceptim të ndikimit politik, interesit vetjak ose kronizmit (paragrafët 27, 29, 31, 34).
11. Anëtarësimi ex officio nuk është i pranueshëm, përveçse në një numër shumë të vogël rastesh, dhe nuk duhet të përfshijë anëtarë ose përfaqësues të legjislativit ose të ekzekutivit (paragrafi 28).
12. Kryetari i Këshillit Gjyqësor duhet të jetë person i paanshëm. Në sistemet parlamentare ku Presidenti/Kreu i Shtetit ka vetëm kompetenca formale, nuk ka asnjë kundërshtim që Kryetari i Shtetit të emërohet kryetar i Këshillit Gjyqësor, ndërsa në sistemet e tjera kryetari duhet të zgjidhet nga vetë Këshilli dhe duhet të jetë gjyqtar (paragrafi 35).
13. Nëse vetingu ndërmerret në një shtet anëtar, ai duhet të kryhet nga një institucion i pavarur. Këshillat Gjyqësorë duhet të luajnë rol të rëndësishëm në mbrojtjen e pavarësisë

së gjyqësorit. Vetingu i vetë Këshillit është një masë e fundit; dhe aty ku ndërmerret, duhet të bëhet nga një organ i pavarur (paragrafët 22-23).

14. Shumica e anëtarëve duhet të jenë gjyqtarë të zgjedhur nga kolegët e tyre, duke garantuar përfaqësimin më të gjerë të mundshëm të gjykatave dhe të shkallëve të ndryshme të gjykatave, si dhe diversitetin gjinor dhe rajonal (paragrafi 29, 30).
15. KKGJE-ja rekomandon përfshirjen edhe të anëtarëve jo-gjyqësorë, duke përfshirë persona jojuristë për të siguruar një përfaqësim të larmishëm të shoqërisë, duke ulur rrezikun e korporatizmit (paragrafi 29).
16. Duhet të shmanget përzgjedhja e anëtarëve të gjyqtarëve nga parlamenti apo nga ekzekutivi. Kur anëtarët jogjyqtarë zgjidhen nga parlamenti, duhet të kërkohet shumicë e cilësuar. Duhet të futen mekanizmat e duhur për zhblokimin e ndërprerjeve të mundshme (paragrafët 31, 33).
17. Anëtarët duhet të emërohen për një kohë të caktuar në detyrë dhe duhet të gëzojnë mbrojtjen e duhur për paanshmëri dhe pavarësi nga presioni i brendshëm dhe i jashtëm. Mandati i një anëtari në parim duhet të përfundojë vetëm me zgjedhjen e ligjshme të një pasardhësi (paragrafi 36).
18. KKGJE-ja dëshiron të riafirmojë rëndësinë e sigurisë së mandatit të të gjithë anëtarëve të Këshillit si parakusht thelbësor për pavarësinë e Këshillit. Anëtarët mund të shkarkohen nga detyra vetëm për shkak të sjelljeve të rënda dhe të pahijshme të provuara përmes një procedure, ku garantohen të drejtat e tyre për një gjykim të drejtë (paragrafët 36-38).
19. KKGJE-ja dëshiron të nxjerrë në pah përgjegjësinë e shteteve anëtare për të siguruar personel dhe financim adekuat për Këshillat e saj Gjyqësorë (paragrafi 39).
20. Marrëdhëniet ndërmjet Këshillit dhe pushteteve të tjera shtetërore duhet të bazohen në një kulturë respekti për sundimin e ligjit dhe në të kuptuarit e roleve të tyre përkatëse në një shtet demokratik (paragrafët 40-41).
21. Këshillat Gjyqësorë duhet të angazhohen në mënyrë aktive në një dialog të hapur dhe të respektueshëm me pushtetet e tjera të shtetit, me shoqatat e gjyqtarëve dhe me shoqërinë civile, duke përfshirë dhomat e avokatisë dhe median (paragrafët 40-44).
22. Këshilli duhet të kundërshtojë me vendosmëri çdo përpjekje për të sulmuar ose ushtruar presion mbi gjyqtarët individualë ose mbi gjyqësorin në tërësi (paragrafët 45-46).
23. Këshilli dhe anëtarët e tij duhet të jenë plotësisht të përkushtuar për të ndërmarrë dhe për të mbështetur të gjithë hapat e duhur në luftën kundër korrupsionit brenda gjyqësorit dhe Këshillit në mënyrë të tillë që të respektojnë sundimin e ligjit (paragrafi 47).